

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksestä laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1985 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 182 laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta.

Tässä yhteydessä on valiokunta päättänyt ottaa käsiteltäväksi myös eduskunnan 20 päivänä syyskuuta 1985 valiokuntaan lähettämän ed. Kärhän lakialoitteen n:o 77 laiksi lasten päivähoidosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta. Edelleen sosiaalivaliokunta on päättänyt ottaa käsiteltäväksi eduskunnan 17 päivänä kesäkuuta 1983 valiokuntaan lähettämän ed. Savolaisen ym. toivomusaloitteen n:o 1416/1983 vp. koululaisten iltapäivähoito-ongelman poistamisesta päivähoitopaikkoja käyttämällä ja eduskunnan 20 päivänä maaliskuuta 1984 valiokuntaan lähettämän ed. Puolanteen ym. toivomusaloitteen n:o 526/1984 vp. koululaisten päivähoiton kehittämisestä.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuuluttavina lainsäädäntöneuvos Varpu-Leena Aalto sosiaali- ja terveysministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Silja Lühr sosiaalihallituksesta, apulaisosastopäällikkö Torsten Widén Suomen Kaupunkiliitosta, suunnittelija Liisa Salonen Suomen Kunnallisliitosta, jaostopäällikkö Margaretha Nygård Finlans Svenska Kommunförbundista, apulaisosastopäällikkö Jorma Back Kunnallisesta Sopimusvaltuuskunnasta, toimitsija Tuula Westerlund Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitosta, järjestösihteeri Terttu Suhonen Kunnallisevirkamiesliitosta, toiminnanjohtaja Terttu Akselin ja ammattiasiain sihteeri Ritva Semi Lastentarhanopettajaliitosta, toimistopäällikkö Marja-Liisa Muurman Helsingin kaupungista, puheenjohtaja Martta Voldi Yksityiset Päivähoitajat -nimisestä yhdistyksestä, järjestösihteeri Pirjo-Liisa Kotiranta Invalidiliitosta ja toimittaja Merja Koskimäki Lapsen Oikeus Hoitopaikkaan -toimikunnasta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtävän mahdolliseksi viidennen lapsen sijoittaminen perhepäiväkotiin, jos lapsi on osapäivähoitoa tarvitseva koululainen. Yleensä tulisi näissä tapauk-

sisssa olla kysymyksessä lapsen entisen hoitosuhteen jatkaminen. Laissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä tarkemmin kunnan velvollisuus järjestää lapselle hoitopaikassa tarpeellinen ravinto. Perhepäivähoitajalta edellytettäisiin riittävää koulutusta tai kokemusta lastenhoito- ja kasvatustehtävässä. Säännöksiä erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevan lapsen kuntoutuksen yhteensovittamisesta tarkennettaisiin. Lisäksi eräitä lain käyttämiä käsitteitä yksinkertaistettaisiin.

Lakialoitteessa n:o 77 ehdotetaan lasten päivähoidosta annettua lakia muutettavaksi siten, että neljän alle oppivelvollisuusikäisen lisäksi voi perhepäiväkodissa olla yksi oppivelvollisuusikäinen lapsi.

Toivomusaloitteessa n:o 1416/1983 vp. ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus selvittäisi mahdollisuudet käyttää olemassa olevia päivähoitopaikkoja koululaisten iltapäivähoito-ongelman poistamiseksi.

Toivomusaloitteessa n:o 526/1984 vp. ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus kiirehtisi toimenpiteitä koululaisten päivähoiton kehittämiseksi pienten, lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioon ottavien hoitoyksiköiden perustamiseksi.

Valiokunta pitää tärkeänä koululaisten päivähoiton kehittämistä. Päivähoitopaikkojen muun lisäämisen ohella tulee järjestää sekä hallituksen esitykseen sisältyviä perhepäiväkodissa olevia paikkoja että myös päiväkodeissa järjestettävää koululaisten päivähoitoa ja leikkitoimintaa.

Lasten päivähoiton järjestämisessä on kiinnitettävä painokkaasti huomiota turvallisuustekijöihin ja vastuukysymyksiin. Koulutuksessa, ohjauksessa ja ohjeistoissa lasten turvallisuuden on oltava siten esillä, että onnettomuudet voidaan ehkäistä ennalta. Vakuutusurvan tulee olla siten järjestetty, että se korvaa aiheutuneet vahingot.

Ohjeiston ohella on tärkeä merkitys riittävällä kunnan suorittamalla päivähoiton ohjauksella ja valvonnalla. Tästä syystä on voimavaroja lisättävä päivähoitoon myös näiltä osin ja päivähoiton

ohjaajien virkoja tulee olla siinä määrin, että niin kunnallisen kuin yksityisenkin perhepäivähoidon ohjaus ja valvonta voidaan käytännössä toimeenpanna.

Edellä mainittuihin turvallisuustekijöihin sekä myös muutoin lasten asianmukaiseen hoitoon, kasvatukseen ja hyvinvointiin liittyy se, että hoitajalla on riittävä pätevyys. Erityisesti perhepäivähoitajien koulutusta on valiokunnan mielestä lisättävä sekä määrällisesti että kestoaltaan.

Lapsen kotona annettavan hoidon järjestämisessä on kiinnitettävä huomiota myös lapsen tarpeisiin saada sosiaalisia kontakteja ja muihin vastaaviin lapsen kannalta merkityksellisiin tekijöihin.

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevien lasten kuntoutuksen tulee olla laaja-alaista ja käsittää sekä lääkinällinen että sosiaalinen ja kasvatuksellinen kuntoutus. Kuntoutuksen järjestämisessä tulee käyttää hyväksi muita viranomaisia sen ohella, että päivähoitoviranomaiset laativat kuntoutussuunnitelman yhteistyössä eri viranomaisten ja lapsen vanhempien kanssa.

Valiokunnan käsityksen mukaan perhepäivä-

hoitajien palvelussuhteen ehdoilla on ollut vaikutusta hakeutumiseen alalle. Palvelussuhteen ehtoja tulee näin ollen tarkastella myös sitä silmällä pitäen, miten ne vaikuttavat tehtävään hakeutumiseen. Hoitajien saattaminen työaikalainsäädännön alaiseksi olisi ilmeisesti yksi keino parantaa alalle hakeutumista ja alalla pysymistä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja edellä esitetyn perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutamattomana.

Edelleen sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoite n:o 77 hylättäisiin.

Vielä sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 1416/1983 vp. ja n:o 526/1984 vp. hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen ja varapuheenjohtaja S. Mikkola sekä jäsenet Aho-

tain), P. Leppänen, Lipponen, Louvo, Moisander (osittain), Nordman, Pesola, Rantanen (osittain), Raudaskoski, Skön (osittain) ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsen Törnqvist (osittain).

Vastalauseita

I

Mielestäni lakitekstiin olisi pitänyt ottaa selvä määräys siitä, kenen vastuulle erityistä hoitoa tai kuntoutusta tarvitsevan lapsen kuntoutussuunnitelman tekeminen muiden viranomaisten kanssa yhteistyössä kuuluu.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan kunnioittavasti,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 1 §:n 3 kohta ja 6 ja 7 § sekä
lisätään 5 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 2 b ja 7 a § seuraavasti:

1, 2 b ja 5—7 §
 (Kuten valiokunnan mietinnössä)

man yhteistyössä lapsen vanhempien ja tarpeen mukaan kunnan muun sosiaalihuollon, terveydenhuollon sekä koulutoimen kanssa.

7 a §
 Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevan lapsen kuntoutuksen yhteensovittamiseksi *päivähoitoviranomainen* laatii lapselle kuntoutussuunnitel-

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
 (Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1985

Kalle Könkkölä

II

Lasten päivähoitotarpeesta on edelleen 100 000 paikkaa tyydyttämättä. Huutavin puute on kokopäivähoidosta, jossa vaje on 50 000 paikkaa. Myös koululaisten päivähoito on suurimmalta osin järjestämättä. Yli 30 000:sta hoitoa tarvitsevista koululaisesta vajaalle 10 000:lle hoitopaikka on järjestetty.

Voimassa olevien säännösten mukaan perhepäiväkodissa voidaan hoitaa enintään neljää lasta hoitajan omat alle kouluikäiset lapset mukaan lukien. Käsitteltävänä olevassa esityksessä hallitus ehdottaa, että perhepäiväkodissa voitaisiin hoitaa viidentenä lapsena sellaista kouluikäistä lasta, joka ennen koulunkäynnin aloittamista on ollut hoidettavana samassa perhepäiväkodissa. Tätä ehdotetaan kuitenkin vielä laajennettavaksi siten, että erityisestä syystä voitaisiin hoitaa myös muita koulunkäynnin aloittaneita lapsia. Järjestelyllä on arvioitu voitavan järjestää noin 1 000 koululaisen päivähoito.

Koululaisen hoidon jatkamista samassa perheessä on perusteltu muun muassa sillä, että se helpottaisi lapsen sopeutumista kouluun. SKDL:n eduskuntaryhmä hyväksyy tämän ehdo-

tuksen tilapäisratkaisuna vuoteen 1990 saakka. Sen sijaan ryhmä ei hyväksy muilta osin ehdotettua laajennussäännöstä, jota voitaisiin käyttää ryhmäkoon suurentamiseen yleisemmin.

SKDL:n eduskuntaryhmä edellyttää, että lasten päivähoitopaikkoja lisätään hallituksen 7 000 paikan vuosivauhtia tuntuvasti nopeammin. Kouluikäisten hoidontarpeen tyydyttäminen on toteutettava erilaisin hoitomuodoin kunkin hoitomuodon tarvetta vastaavasti. Koululaisten päivähoitoa tulee kehittää kiinteässä yhteistyössä opetus-, kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajantoimen kanssa.

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevan lapsen kuntoutussuunnitelman osalta on lakitehtiin syytä sisällyttää täsmennys, että suunnitelman laatii päivähoitoviranomainen yhteistyössä muiden mainittujen tahojen kanssa.

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 1 §:n 3 kohta ja 6 ja 7 § sekä

lisätään 5 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 2 b ja 7 a § seuraavasti:

1 ja 2 b §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan 31.12.1990 saakka perhepäiväkodissa hoitaa viidentenä lapsena sellaista oppivelvollisuusikäistä lasta, joka ennen koulunkäynnin aloittamista on ollut hoidettavana samassa perhepäiväkodissa. (Poist.)

6 ja 7 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

7 a §

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevan lapsen kuntoutuksen yhteensovittamiseksi *päivähoitoviranomainen* laatii lapselle *kuntoutussuunnitelman* yhteistyössä lapsen vanhempien ja tarpeen mukaan kunnan muun sosiaalihuollon, terveydenhuollon sekä koulutoimen kanssa.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1985

Marjatta Stenius-Kaukonen

Pekka Leppänen